

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний технологічний університет

Н.М. Малюга

Наукові дослідження в бухгалтерському обліку

Навчальний посібник

За редакцією д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

ЖИТОМИР
ПП "РУТА"
2003

УДК 657(075):001.8(075)

ББК 65.052я73:72я73

М18

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Лист № 2/113 від 16.01.2001 р.)*

Рецензенти:

д.е.н., проф. Г.Г. Кірейцев,

Національний аграрний університет

д.е.н., проф. В.В. Сопко,

Київський національний економічний університет

Малюга Н.М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку:

М18 Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 476 с.

ISBN 966-683-016-7

Відповідальний редактор: д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець

Навчальний посібник ознайомить читача з методикою проведення наукових досліджень з бухгалтерського обліку. Розглядаються такі важливі питання як пізнання, наука, наукове дослідження, регулювання науки, суб’єкти науки, класифікація наук. Також наводиться інформація про підготовку кадрів в Україні. Надаються рекомендації з вибору та формулювання теми, мети та завдань, складання програми і плану наукового дослідження; вибору методів дослідження; порядку пошуку інформації, обґрунтування новизни, формулювання висновків і пропозицій. Значну увагу приділено правилам оформлення наукових робіт, впровадженню і апробації результатів проведених досліджень, підготовці доповідей. Окрема тема присвячена спілкуванню студентів і здобувачів з науковими керівниками.

Матеріал насичений прикладами із сфери бухгалтерського обліку та досвіду кафедри обліку і аудиту Житомирського державного технологічного університету.

Посібник розрахований на студентів старших курсів, аспірантів, наукових працівників та викладачів вищих навчальних закладів.

Тема 3 написана спільно з Т.В. Давидюк, тема 6 – з І.В. Жиглей та О.В. Олійник, тема 7 – з К.В. Романчук та В.Г. Вальком, тема 10 – з А.В. Рабошук, тема 11 – з В.В. Євдокимовим та В.П. Левчуком.

УДК 657(075):001.8(075)

ББК 65.052я73:72я73

ISBN 966-683-016-7

© Н.М. Малюга, 2003

Только в конце работы становится ясно,
с чего надо было начать.

Блез Паскаль

ЗМІСТ

<i>Від редактора.....</i>	3
<i>Передмова.....</i>	5
РОЗДІЛ 1. НАУКА: ПОНЯТТЯ, ІСТОРІЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК НАУКА	
Тема 1 Поняття науки і наукової діяльності.....	8
1.1. Процес пізнання і наука	8
1.2. Предметна область та елементи науки.....	24
1.3. Наука як діяльність: характеристика, регулювання, суб'єкти.....	36
Тема 2 Історія науки і наукознавство. Класифікація наук.....	47
2.1. Генезис науки та її вплив на історію.....	47
2.2. Наукознавство: поняття, предмет, розділи.....	55
2.3. Класифікація наук.....	58
Тема 3 Бухгалтерський облік як наука.....	71
3.1. Особливості бухгалтерського обліку як науки.....	71
3.2. Теорії та методологія бухгалтерського обліку.....	83
3.3. Українські вчені – творці бухгалтерської науки.....	96
РОЗДІЛ 2. ПІДГОТОВКА І КВАЛІФІКАЦІЯ НАУКОВИХ КАДРІВ В УКРАЇНІ	
Тема 4 Наукові кадри: підготовка і кваліфікація.....	104
4.1. Історичний екскурс до питання підготовки наукових кадрів.....	104
4.2. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні.....	121
4.3. Наукові ступені та вчені звання в Україні.....	127
РОЗДІЛ 3. НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ: ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ	
Тема 5 Наукове дослідження: поняття та порядок здійснення	136
5.1. Поняття наукового дослідження.....	136
5.2. Порядок здійснення наукового дослідження	142
Тема 6 Проблема і тема наукового дослідження: порядок вибору і формулювання.....	153
6.1. Поняття наукової проблеми	153
6.2. Види тем та методика їх формулювання	161
6.3. Визначення предмета і об'єкта дослідження.....	173
6.4. Мета і завдання дослідження.....	180
Тема 7 Пошук інформації та відбір матеріалу.....	185
7.1. Загальна характеристика інформації	185
7.2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.....	190
7.3. Види джерел інформації.....	192
7.4. Пошук необхідної інформації.....	201
7.5. Порядок обробки та групування інформації.....	217

Тема 8	Програма і план наукового дослідження.....	231
	8.1. Програма наукового дослідження – основа складання плану.....	231
	8.2. План наукової роботи: поняття та види.....	233
	8.3. Плани кваліфікаційних робіт.....	244
Тема 9	Методологія наукових досліджень.....	253
	9.1. Поняття про методологію і методи наукових досліджень	253
	9.2. Характеристика методів наукового дослідження.....	256
	9.3. Вибір методів дослідження.....	273
Тема 10	Текст наукової роботи: мова та стиль.....	277
	10.1. Ознаки тексту наукового твору.....	277
	10.2. Прийоми викладення матеріалів наукового дослідження.....	279
	10.3. Мова та стиль наукової роботи.....	289
Тема 11	Оформлення результатів наукових досліджень.....	299
	11.1. Форми втілення результатів наукових досліджень.....	299
	11.2. Вимоги до оформлення результатів наукових досліджень.....	304
	11.2.1. Рубрикація тексту та композиція праці.....	306
	11.2.2. Вимоги до оформлення елементів тексту.....	312
	11.2.3. Оформлення списку використаних літературних джерел.....	322
РОЗДІЛ 4. РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: АПРОБАЦІЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ, ОЦІНКА		
Тема 12	Апробація та впровадження результатів досліджень...	326
	12.1. Апробація результатів наукових досліджень.....	326
	12.2. Методика підготовки наукової статті.....	338
	12.3. Впровадження результатів наукових досліджень.....	341
	12.4. Критерії ефективності наукових досліджень.....	345
Тема 13	Оцінка наукової праці.....	348
	13.1. Критерії оцінки наукових досліджень.....	348
	13.1.1. Оцінка елементів наукової праці.....	349
	13.1.2. Оцінка наукової новизни.....	362
	13.1.3. Комплексна оцінка наукової праці.....	371
	13.2. Відгук та рецензія як форми оцінки наукових праць.....	375
РОЗДІЛ 5. ПІДГОТОВКА ВИСТУПІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ		
Тема 14	Методика підготовки виступів.....	384
	14.1. Виступи: поняття, види та форми втілення змісту....	384
	14.2. Методика підготовки доповіді за результатами наукової роботи.....	393
	14.3. Процедура захисту кваліфікаційних робіт.....	398
РОЗДІЛ 6. НАУКОВЕЦЬ І НАУКОВИЙ КЕРІВНИК		
Тема 15	Науковець і науковий керівник.....	419

15.1. Культура науковця.....	419
15.2. Організація роботи дослідника.....	422
15.3. Науковий керівник та його роль в житті науковця.....	432

ДОДАТКИ

Додаток 1. Інформаційна база кафедри обліку і аудиту Житомирського державного технологічного університету.....	446
Додаток 2. Історія питання: необхідність вивчення та порядок подання	463

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	472
--------------------------------------	-----

Навчальне видання

Малюга Наталія Михайлівна

Наукові дослідження в бухгалтерському обліку

Навчальний посібник

Відповідальний редактор:
доктор економічних наук, професор Ф.Ф. Бутинець

Редактор *Т.А. Кузьмінчук*
Технічний редактор *М.Л. Трухан*
Коректор *А.П. Дикий*
Художник обкладинки *В.В. Євдокимов*

Підписано до друку 23.06.2003 р. Папір офсетний. Формат 60×84 1/16.
Гарнітура “Таймс”. Друк офсетний. Ум. др. арк. 32
Обл. вид. арк. 32,5. Замовлення 668.

ПП “Рута”
10014, Україна, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17а